

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
5 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fl., a doua órá
12 fl., a treia órá 10 fl.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii«

in
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaș 16 Novembre 1901.

Numărul 46.

În jurul unei propunerii.

În nr. 44. al foii noastre, pornind de la cuvintele rostite de Maiestatea Sa, cu prilejul deschiderii corpurilor legiuitoare, am dat expresiune credinții, că în sfârșit totuși licuresce și pentru preoțimea noastră o rază de speranță, întru cât adecă prin acele cuvinte, se pune în prospect ameliorarea stării materiale a clerului catolic de ambe riturile.

Multora li s'au părut prea optimiste scrisesele noastre.

Se póte să fie și așa! Dar a trebuit să dăm acest colorit articolului nostru, pentru că în multe părți preoțimea noastră e în pericol de a căde pe povârnișul desnădejdi. Și noi credem și acum, că e mult mai bine să susțim focul în jăratecul de sub spuză, de cât să lăși, ca totul să se prefacă în cenuse.

În părțile acelea mai ales, unde preoțimea noastră e în mai intimă atingere cu preoți de alte confesiuni, în acele mai ales preoțimea noastră pare mai părăsită și desconsiderată. Acolo unde vede, că colegul său, care ieri alaltă eri era chiar așa de năcăjit ca și el, ca și el își câștiga de cu anevoie mijlocele de trai. ér azi se înbuibă cu sutele primite de la stat, pe acolo preoții nostri și-au pierdut ori ce nădejde și se cred cei mai nedreptățiți și părăsiți de toți.

Până la un punct e naturală amărăciunea acésta. E fórté esplicabil, ca preoții nostri, cari au aceiași creștere ca și colegii lor favorisați, cari aduc statului și societății aceleași prețioase servicii, să se simtă acuma nedreptățiți și să nu-și póta înabuși în piept un strigăt de durere. Au fost prea multe miseriile, cari s'au descărcat pe umerii preotului român unit în ultimii ani, în cât nu-i mirare, că în sufletul său istovit, au început să se usce și să piară și ultimul colț de nădejde în un viitor mai bun.

Cetitorii nostri s'au convins despre acésta; apelul publicat în numărul trecut vorbesce destul de precis. Și nu credem, că e lipsă să fie cineva mare psiholog, ca să afle printre șire mai mult, de cât s'a spus prin cuvinte.

La tot casul acésta e o slăbăciune, un păcat, dar e un fapt, care nu mai are lipsă să fie discutat. E o mare

slăbăciune, că o parte a preoțimei noastre își inchipue, că nu mai este nici un remediū, nu e nici o scăpare, de cât singur în a se arunca în brațele aceluia, care dă bani. E o slăbăciune, că preoții nostri își uită, că cel ce dă așteptă a lua, și că pretinde cu atât mai mult, cu cât vede, că mai cu neastimpăr e așteptat ajutorul său.

Noi am fost tot de una pe partea acelora, cari au susținut, că e de lipsă să ne îngrijim noi de lipsele noastre, noi să ne ajutăm și dacă n'avem de unde, să creăm un fond anume pentru acest scop. Dar puținii sînt aceia, cari au fost pentru idea acésta.

Să lăsăm faptele să dovedescă.

Sînt acuși doi ani, de când sinodul archidieceșan, întrunit la Blaș, în ședința a cincea, pertractând cestiunea ameliorării stării materiale a clerului, după o interesantă și îndelungată discuție, a enunțat mai multe mijloce, prin cari s'era să se va face ceva. Era vorba de plățirea contribuțiilor din partea comunelor bisericesci, de introducerea lecticalului, de ridicarea stolilor și ca ultim punct, de înființarea unui fond de ajutorare. Și se zice, că fondul acesta se va forma din jumătate stipendiile pentru liturgiile împărțite de Ordinariat, din colecte, din donațiuni legate ș. a.

Se vedem ce s'a făcut?

Protopopul Cutean a dăruit 200 cor. viceprotop. Albini 100 cor. apoi protop. Hățegan de la Dêrgea, Pop de la Almaș, Solomon de la Ludoș și alții puținii, au colectat sume mai însemnate. La aceste s'au adaus sumele colectate de noi, ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou, dar de abia s'au putut înjgheba 700 cor.

Anul acesta zelul a mai scăzut ca la tóte lucrurile bune. Afară de colectele făcute de protopopii numiți mai sus, cari au desvoltat o activitate vrednică de multă laudă, și afară de colecta continuată de noi, încolo mai nimic. În anul al doilea de abia s'au adunat vre'o 300 cor.

Nu vrem să supărăm pe nime. Lucrurile aceste sînt cunoscute publice, fiind publicate tóte donațiunile în colónele foii noastre. Suma întregă, adunată în acesti doi ani primii, de abia va face 1000 cor. Dar ce sînt acestia? și ce putem să sperăm pentru viitor, când încă la început zelul e așa de puțin învâpăiat?

Și cu tóte că, dacă am vré aievea să facem ceva pentru cauza noastră, am puté ușor să ajungem la rezultate fórté frumoșe.

Éta de pildă un mic calcul:

După ultima conscripție în Archidieceșca noastră, sînt acum 668 preoți și 723. parochii; dacă de la preoți și din cassele bisericilor s'ar solvi pe an câte 1 cor. s'ar aduna aprópe la 1400 cor. Mai sînt apoi 418444, suflete, dacă de la acestia s'ar lua numai câte 2 bănuți anual, s'ar aduna peste 8000 cor. Și ast fel, dacă n'ar lipsi însuflețire, în fie care an am puté augmenta fondul de ajutorare a preoților, cu suma destul de respectabilă de 10 mił cor. Bani acestia plasați numai cu 5% ar aduce deja în al doilea an câte 500 cor. cari ar puté fi capitalisați, ca fondul să creșcă mai repede. Se mai punem, că și între preoții nostri s'ar afla unii, cari ar urma păr. Cothișel, preot gr. ort. în Certege, și și-ar asigura viața în favorul acestui fond; așa am puté spera ceva.

Ei, dar este la mijloc acel *dacă* nefericit, care zădărnicesce ori ce avînt spre fapte mai generóse. Preoțimea noastră, o parte mare, e greū să o și spunem, parcă nici nu vré să facă absolut nimic spre ameliorarea sortii sale.

A dat dovezi despre acésta, când la sinodul trecut, a făcut să cadă propunerea, care doré ca colecta în favorul acestui fond să fie obligatóre.

De cele alalte isvóre, din cari ar fi să se augmenteze fondul, nu mai pomenim. Vor fi căpătând ei mulți preoți liturgii spre celebrare de la Ordinariatul mitrop. dar până acum n'am auđit, să fi lăsat care va jumătate premiul în favorul acestui fond. Póte nici nu le mai aduce nime aminte, că ar avé și datorința acésta!

Așa stăm dar noi cu viul interes față de cauza proprie.

Dar să ne întórcem la apelul din nr. trecut.

Am publicat apelul, fără de ai face vre-un comentár, publicăm azi și o vóce de aderință la apelul acesta, dar avem încă convicția, că nu se va alege nimic din tot lucrul. Acésta e convicția noastră proprie, câștigată din experiența ultimilor ani.

Se presupunem înse, că totuși apelul va fi salutat cu viuă căldură, că tóte protopopiatele își vor trimite câte 2—3 delegați, că în ziua de sf. Nicolae vor fi adunați la Blaș la 100

preoți plini de dorul de a face ceva, — la ce vor ajunge? Pote se va redacta o reprezentațiune la guvern, prin care se va cere rezolvirea cât mai urgentă, a regulării venitelor preoțesci.

Atâta numai! Așa dar se va cere *mîla de la guvern!* Ce josnic ni-se pare nouă tabloul, ce ni-l presintă gândul acesta, și ce măreț și sublim celalalt, de a te ajuta tu prin tine, din forțele tale, din ce ți-a dat Dumnezeu!

E adevărat că noi generația de azi, tot va mai trebui să luptăm cu miseriei, dar următorii noștri de sigur vor gusta din fructele arborilor sădiți de părinții lor și îi vor binecuvînta.

Viitorul va dovedi, care din aceste două direcții, ar fi fost mai potrivite clerului nostru.

Noi ne-am spus cuvîntul!

Răsunet. — Tractul Dêrgii 1901 Nov. La interesantul apel publicat în prețioasă noastră „Unirea” nr. 44 a. c. n'am a reflecta de cât că, întrunirea cerută e forțe la loc, căci nedreptatea ce se face preoțimeii noastre n'are păreche.

După ce nedreptatea nu se restringe numai la arhidieceasă, ci trece și la celelalte diecese, ar trebui ca toate diecesele să iee parte la întrunire.

Deci unde sinódele s'au ținut, preoțimea însăși să aște o modalitate spre a-și alege ablegați — unde nu, să se țină și aléga.

După eșirea apelului pentru noi nu mai pôte exista de cât devisa. „Frați preoți, la revedere la Blaș pe 15 Dec. a. c.”

—f.—

Batjocorirea crucii. — Cetitorii noștri își vor aduce aminte de cutezanța, cu care un candidat de avocat jidan, întrebese în decursul pertractării pe judele investigător, dacă crucifixul de pe masa judeului, figuréază acolo în calitate oficiósă, sau numai din inițiativă privată. Casul s'a petrecut în Budapesta și la timpul sêu am scris, cum judele i-a răspuns laconic, că la întrebarea acesta nu e dator să dea răspuns. Candidatul de avocat nu s'a îndestulit cu atâta, ci a declarat, că nu iea parte la pertractare, câtă vreme crucifixul figuréază pe masa judeului. S'a pornit apoi cercetare în contra, lui pe două motive: întâi, că a insultat crucea, al doilea, că a cutezat să iee la răspundere o persoană, care în urma poziției oficióse îi era superióră.

Camera advocațională din Budapesta a ținut pertractare în 8 a. l. c. Ședința este o nouă palmuire a Crucii: Candidatul de avocat a fost — *admoniat*.

Atât! Admoniarea se referă la purtarea lui necuviinciosă față cu judele. Cât pentru insultarea crucii, camera advocațională a aflat de bine a păstra cea mai adincă tăcere. Dacă ar fi vorba de o insultă adusă unei persoane singuratice, acusatul s'ar fi ales cel puțin cu o pedépă de vre-o 20—30 coróne, plus câte-va zile de arest. Dar fiind vorba numai despre insultarea crucii — e achitat pur și simplu. . . .

Și nu are a face, că este articol de lege, care prescrie prezența crucifixului în sala tribunalului; nu are a face, că crucea este simbolul cel mai sfînt al creștinismului; nu are a face, că țara noastră are pretenții de țară creștină.

Tote aceste nu mai au a face. Sentința camerei advocaționale, ne-a convins, că în țară la noi își pôte bate cineva joc de cruce, fără să-i fie témă de urmări.

Să fi cutezar jidanul din chestie să insulte crucea în Viena, știm că și-ar fi încreștat pentru totă viața, să nu-și mai bată joc de creștin. Dar la noi — la noi tóte ștut cu puțință.

Băncile românesce. — Nu de multă vreme ziaristica magiară nu mai încápé de băncile românesce, acúsându-le, că dau bani împrumut magiarilor, cu gândul rezervat, ca să-i espropieze. Și de aici apoi o lungă eremiadă pe această temă. „Albina,” era mai ales luată la ochi. A fost zădarnice desmintirile apărute chiar în ziarele magiare. Acum, în nrl ultim, din 10 crt. a lui „Közérdek” din Aind, aflăm un prim articol, în care se dá cea mai eclatantă desmintire acestei acuse contra „Albinei.”

Scriind adevă de descompunerea partidei ngroniste, pomenesce de falimentul lui Ugron (în parantes fie zis și „Unirei” și datorește câți-va zeci de floreni pentru inserate), de căderea băncii din Odorheiu, a cărui director esecutiv a fost și în legătură apoi, de ruina sutelor de familii secuesce, cari erau în legătură cu această bancă, și apoi continuă: și acelor ómeni nenorociți, cari erau debitorii institutului și cari ar fi trebuit să fie provocați sa plătescă, le-au întins ajutor în prima linie „Albina” din Sibiu, și încă în așa măsură, cât în nitimele două Sâmbete, preotul român din Héjasfalva agentul Albinei, a împărțit 254 mii cor.

Nu mai continuăm cu spicuirile, și cele reproduse până acum dovedesc de ajuns, că băncile românesce și special „Albina,” sînt institute de credit, și nu institute cu meniri ascunse revoluționare, după cum le plac toilor șoviniste să acuse institutele noastre de bani, a căror înflorire și progres e un spîne în ochii lor.

FEUILLETON.

FĂRĂ SÎRMĂ.

Éta devisa cea mai nouă! Ce frumos sună: *telegraf fără sîrmă, telefon fără sîrmă*, și cele alalte și cele alalte, câte mai sînt și vor mai fi fără sîrmă! Atât de melodiosă e combinațiunea de cuvinte: *fără sîrmă*, în cât mă mir, că până acum nimenui nu l-a venit în minte, să dea veacului nostru numirea: *veacul fără sîrmă*.

Da! puneți pe foc stâlpii telegrafului, aruncați între vechituri ulcelele de pe stîlpi și sîrmele întinse între ele, căci italianul *Marconi* a aflat telegraful fără stâlpi și fără sîrmă, și după-ce veți fi gătat cu aceste, Vă apucați de telefone, și le despozați și pe aceste, căci din America vine vestea, că s'a inventat și telefonul fără sîrmă.

Noi Europeii și Americani, popórele așa numite civilizate ale lumii, ne-am făcut cheltueli peste cheltueli cu stîlpi și sîrme. În specie noi Români din Ardeal ne-am încurcat într'un proces mare, procesul memorandumului, ca mai în grabă să ne putem face telefone; dar cel puțin ne-am și făcut mai în tóte comitatele, unde formăm maioritatea și nici prin minte nu ne trecea, că și fără aceste se pôte telegrafa și telefona, pe când popórele, cărora noi le zicem necivilizate ori chiar sêlbatice, au asteptat frumos ivirea lui *Marconi* și a sotului sêu de peste Ocean. Cultură, cultură! cum tocesci tu presimțul omului!

La început lumea era cu multă rezervă față cu invențiunea lui *Marconi*. Încetul pe încetul înse Italia s'a deprins cu idea lui, încât *Marconi* azi nu mai face experimente prin Anglia, ci acasă. Mai anul trecut telegrafa numai la depártare de 30—40 kilometri, acuma se zice, că pôte telegrafa și la 300 kilometri, firește de cumva 0 din urmă nu s'a adaus pe cale, până ce scirea a venit din Italia la noi. Mare progres într'un singur an! De va merge tot așa, în câți-va ani nu-i mai ajunge pămîntul (ecuatorul, adevă brăul de de peste mijloc e de 40000 de kilometri), ci va trebui să se îndrepte spre lună (depártare de 380000 kilometri), spre sóre (14800000 kilometri), spre planete ori chiar spre stelele fixe.

Săraci ființe din corpurile ceresci! Azi mâne e dusă și liniscea voastră. Azi mâne nu vè veți mai puté apăra de scirile de pe pămînt: ba, că ministrul *Chamberlain* într'o vorbire fulminantă a nimicit pe toți *Burii*, și numai atâta a mai lăsat, câți să-i fie și lui *Kitchener*; ba, că *Jókai* a improcesuat pe fată-sa, carea nu-i mai recunósce dreptul de a pune cunună pe mormîntul soției sale prime, mama ei; ba, că *Secuii* și-au ales un deputat cu cíocel, care nu vrea să se facă *per tu* cu deputații români șcl. șcl.

Încă și mai ne dedați sîntem cu idea telefonului fără sîrmă. Filosofi greci ziceau, că ei în unele momente de elevațiune sau de însuflețire filosofică, aud armonia sferelor, adevă musica sublimă, ce se produce prin mișcarea repede a corpurilor ceresci. Să fi fost acesta un presimț a unui legături telefonice între pămînt și corpurile ceresci, ori numai nisce trageri pe sfóră a celor ușor

creșători? Ori în care parte ar fi adevărul, atâta se pôte zice, că prin telefonul fără sîrmă, ne apropiem de realizarea întélegerii între pămînt și corpurile ceresci mai apropiate. Înse în schimb pentru pretinsa armonie a sferelor, noi óre ce le vom dá? Mugete, sbierate, râcnete de animale și uneori și de ómeni; chiuituri și strigáte de flăcăi porniți la asentare, concerte de páun, injurături unguresce și românesce veritabile și alte asemenea. Că ce se va alege din amestecul acesta, când va fi ajuns la ei; că avé-vor și ei filosofi, cari la amestecul acesta să-i zică armonie, — e tréba lor?

Cum va fi telegraful și telefonul fără sîrmă? De o cam dată puțin se scie cu siguranță. Semnalator sau aparat de espedare la tot cazul va fi ca și până acuma, receptor sau aparat de primire asemenea va fi. Dar cum are să méréga telegrama și sunetul fără sîrmă? Vorba aceea: de multe ori faci de silă și lucruri, ce de bună voie nu le-ai face. La început se va codi pôte și electricitatea, în cele din urmă nu va avé în cătrău și va merge. Cum pôte veni căldura și lumina de la sóre până la noi fără punte, fără cale, chiar și fără sîrmă, și cum pôte merge vorba și peste tot sunetul prin aer, pentru ce să nu pótă merge telegrama și sunetul din telefon?

Adevărat că e greú a-ți închipui telegraf și telefon fără de sîrmă, cum peste tot greú te desfaci de un lucru, cu care te-ai dat, greú te deprinzi cu un lucru nou; dar odată realizate, mai înté sau mai târziu, tot ne vom deprinde. Vêduți-ați *Chinezi*? Eú nu am vèduť de cât în reviste ilustrate. Capul le era ras afară de un petec, de care atârna o costiță împletită, încolo ómeni și ei

Autonomia. — Sub acest titlu scrie organul diecesan „Esztergom“ Nr. 46-10 Nov. 1901 următoarele:

Din péna unui fruntaş am primit următoarele şire: Cel ce se interesează de autonomia catolică din Ungaria, le vor ceti cu interes, fiind-că să dă expresiune părerii cercurilor mai înalte, şi propagă lumina asupra unor cauze ascunse ce împedecă autonomia. — Diferitele păreri le vom publica cu plăcere.

Atâta cernelă a curs în cauza autonomiei, încât chiar şi o mare negră s'ar fi putut face din aceea. Dar nu să pôte zice că lumea catolică din patrie ar fi deja în curat cu ceea ce ar trebui să cêră; zi de zi auzim şi cetim încă celea mai divergente păreri.

Să curgă așa dară negră şi mai departe: odată dôră ne vom uni totuşi într'o cerere şi activitate comună — în favorul credinţii noastre catolice.

Când vorbim de autonomie, trebuie să facem două întrebări, cari se deosebesc foarte de olaltă.

Părerea noastră e. că cauza principală a confuziunii din jos (celor mai mici) şi a neîncrederei din sus (celor mai mari) este că acestea două întrebări nu au fost în tot de una destul de fin deosebite.

Prima cestiune e: scoterea bisericii catolice din Ungaria (magyarhoni) de sub tutoratul guvernului interconfesional;

A doua: influinţa elementului mirén în afacerile publice catolice.

De nu vom tracta acestea două cestiuni separat, uşor să pôte nasce o confuzie de idei.

Prima întrebare așa dară să ocupă, cu modul cum am putea subtrage biserica catolică din Ungaria — şi anume mai virtos biserica propunătoare, de sub tutoratul guvernului interconfesional? Fiind întru adevăr

o anomală, că membrii guvernului interconfesional, propun Episcopi pentru biserica catolică.

Mai de multe ori am auzit asemănarea, că propunerile ministrilor pentru ocuparea scaunelor episcopesci, tocmai așa apar, ca şi cum consiliul de resbel turcesc, ar propune pe cineva să fie general la noi. Recunoşcem că asemănarea acesta nu se potriveşte; şi de aceea vom aduce una care se potriveşte. Propunerea ministerială amintită e tocmai așa, ca şi cum episcopatul magiar ar propune cine să fie general la honveđi. Administrarea averii bisericesci din partea guvernului, e tocmai ca şi când d. e. capitulul din Agria ar administra cu drept deplin banii honvezimei.

Asta e întru adevăr o anomală mare. Dar că ar ajuta ceva aceea, ca să predăm candidarea unei comisii mixte, e o întrebare mare.

O stare ideală ar fi aceea, ca pe capul bisericii învăţătoare însaşi biserica acesta să îi propună patronului suprem; prin preoţimea diecesană, sau prin capitulul respectiv, sau prin episcopi conprovinciali, ori prin Episcopatul din Ungaria.

Inse se va zice: quae non sunt, nulla quaestio fiat.

Să ne încredem în simţmintul catolic al patronului suprem Apostolic, care numai Episcopi buni voescă a da bisericii, şi să ne încredem în rigórea Scaunului apostolic, care pe tot candidatul ne apt de sigur îl va respinge.

Să primim cu încredere, fie care denumire a prelaţilor: fie care candidat a trecut ce e drept prin şta consiliului ministerial, dar a trecut şi prin şta regelui apostolic şi a Scaunului apostolic: şi într'adevăr să denumescă: Dei miseratione et apostolica Sedis gratia.

Dar ori cât de ideală s'ar pâră datorinţa acesta, să nu ţinem mâinile în sîn, să nu abzicem de nişuinţa, ca dreptul de a atrage înalta atenţiune a Majestăţii Sale asupra unor persoane, cari sînt mai competente în acesta privinţă, să revină membrilor bisericii învăţătoare.

Şi în privinţa acesta nu putem face alta, de cât a întări părerea publică catolică şi organele acesteia: presa catolică şi partida populară. Cu cât vom lucra mai mult pe terenul acesta, cu atât mai lute vom constrînge guvernul, ca să facă o propunere în înţelesul acesta Patronului suprem apostolic.

A doua întrebare: influinţa elementului mirén în afacerile catolice.

Proiectul ce s'a făcut până acum pentru autonomia, încă nu ne-a convins, că mulţimele de comitete bisericesci ar aduce mai mult bine, de cât rău. Întârziere şi piedecă mare în administraţie sigur vor aduce.

Chiar şi cu privire la alegerea parochilor, numai atîta zicem: vestigia terent! Nu e ceva mângăietor că d. e. Ordinariatul din Strigon în timpul din urmă, a trebuit să nimicescă două alegeri din parochii autonome în Szakolca şi Pozsony-virágvolgy. Iritarea pasiunilor, supărarea minorităţii îngreunază foarte păstorirea.

Dar prin acesta nu vrea să zic că laicii să nu lucre nimic pe terenul public catolic.

Din contra, să lucre cât mai mult pe terenul politic şi social.

Spre acesta inse nu trebuie un nou cadru regnicolar, deoarece atare există, atât pe terenul activităţii politice, cât şi sociale.

Pe terenul politic e aci partidul popular, care fără a stirbi drepturile confesionale, totuşi scopul său principal e apărarea drepturilor catolice.

ca şi noi. Spun că ar fi galbini la faţă. Se pôte, dar din ilustraţiune nu se părea, așa că pentru mine totă deosebirea între un Chinez şi noi e costiţa, ce le atîrnă pe spate. Dar îndată ce Chinezii s'ar lăsa de moda de a purta costiţa, şi său că voiţi vede Chinezii vii fără chică, sau cel puţin ilustraţiuni fără chică, va înceta greutatea de a-mi închipui Chinezii fără costiţa.

În tocmai așa e şi cu telegrafii şi cu telefonul. Cel mai mulţi oameni din tot telegraful nu cunosc de cât stâlpii de lemn, ulcelele şi sîrma. Când nu va mai fi nici sîrmă, nici ulcele, nici stâlpi, oamenii vor cerca să vadă semnalatorul şi receptorul, şi conceptul telegrafului îl vor lega de aceste, şi când va fi vorba de telegraf, nu se vor gândi la stâlpi de brad şi la sîrme de fer ci la semnalator şi la receptor.

Dar bine! totuşi cum va merge electricitatea fără sîrmă? Cum trece fulgerul şi cum isbesce trăsnetul şi fără sîrmă, va sci să-şi afle calea şi electricitatea telegrafului; dar totuşi deosebirea, că pe când aceste sînt nişce fiară sêlbatică, ce urlă şi spintecă, electricitatea telegrafului şi a telefonului vor fi rëndunele uşurele sau porumbel drăgălaşi, ce sbôră cu reşiune prin aer.

Așa dară grija, că electricitatea nu va puté merge prin aer fără sîrmă, care a mai purtat-o, pună-o de o parte. Dacă cineva chiar are voie, să pôte grija că ore nu va greşi electricitatea calea, ore merge-va tocmai la staţiunea, unde vom să telegrafăm? Pe porumbel de postă îl duce instinctul, electricitatea inse e fără de instinct. Aci zace greutatea, dar mai ales e temerea, că va fi greu a o scuti de nişce, ce vor cerca să pună mâna pe ea, sau mai la înţeles: e

temerea că uşor vor puté pune mâna pe telegrame oameni ne chemaţi.

Cel ce au făcut experimete cu locomotive mici, fie că au fost aparate de fisică, fie jucării de copii, sciú prea bine, că locomotiva pe pămînt sau pe padiment nu merge în linie dreptă, ci se abate şi face un rotogol. Tot așa şi locomotiva trenului, dacă nu ar avé sîn, fără cărmuire nu ar merge în linie dreptă. Ore tot așa ar face şi electricitatea fără sîrmă? Ore abate-s'ar de la linia dreptă? La electricitate lucrul merge alt fel. Electricitatea nu e corp, cum e locomotiva, nici cel puţin, cum sînt vaporii cari o mină. Electricitatea ca şi lumina, ca şi căldura ca şi sunetul e numai proprietate a corpurilor. Unele corpuri o au, altele nu; şi cari o au, o au astăzi iar mâne pôte nu; o au în cutare momente, în cele alalte nu. Şi pe cum sunetul, lumina, şi căldura merg în toate părţile, se răspândesc în toate direcţiunile, în tocmai așa merge şi electricitatea în toate direcţiunile, şi merge cu mare uşurintă, decum-va are tensiune destul de mare. Iar tensiune i-se pôte da.

La telefonul fără sîrmă se zice, că electricitatea va merge prin pămînt. Prin pămînt? Prin aer calea valea, sîntem mai obiţnuiţi, căci prin aer trece şi fulgerul şi trăsnetul, dar prin pămînt cum va trece? Adevărat, că şi mergînd prin aer se pôte întâmpla şodenia, ca vre-o telegramă să ţi-se lovescă drept în nas, şi să strănuiţi una sdravênă, ori să să ţi-se frece de pîr, şi să-ţi sêmţi pîrul aburlit, dar în aer pare-că totuşi e mai mult loc, pe unde-şi pôte lua calea. Cât loc nu este de la capetele noastre până la nori, şi dela nori până unde se găta aerul! În pămînt inse electricitatea e

silită să rămână la suprafaţă şi să ne trecă drept pe sub tălpi, şi de va voi, va intra să vadă, cum sîntem încălţaţi.

La conducători sau conducătoare bune, cum e şi pămîntul, electricitatea nu străbate în lăuntru, așa ne spune fisica, ci rămâne şi se răspândeşte la suprafaţă. Ast fel vorbirile telefonice vor veni la unul fie care din noi, să ne întrebe de sănătate, şi apoi drumu mai departe! Zimbiţi? Credeţi că e glumă? De cum-va e glumă, gluma o face Americanul nu eu. De cum-va scierea venită din America e falsă, ori că prin pămînt e imposibil a telefona, trageţi dungă peste aceste câte-va pagini ce am scris aci, deschideţi ferésta memoriei dvóstre şi le aruncaţi afară, dar să nu uitaţi ferésta deschisă, nu cum-va vîntul să vi-le ducă din noi în lăuntru.

Încă ceva şi pôte asta va şi fi şi cea din urmă: cum va puté prinde receptorul telegrama sau vorbirea telefonică? Tocmai așa cum prinde urechea noastră vorba, ce i-se adresază, şi de multe ori şi ce nu i-se adresază. Dar tocmai aci zace buba, că electricitatea va da cu nasul pe la toţi receptorii şi fie căruia îi va flecări, ce telegrame, ce vesti telefonice aduce cu sine. Cum să nu spună, când îl de neam atât de vorbăreţ!

Se spune inse, că ar fi ac de cojoeni electricităţii, adecă mijloc de a-i pune lăcat pe gură. Ce mijloc? Cum? E cam greu de spus. Cel ce vè mai aduceţi aminte de fisică, şi din fisică de acustică, şi din acustică de resonanţă, veţi fi sciind, că sunetul unui diapason îl putem întări cu un tub gol de o anumită lungime. Fie căruî ton îi coresponde alt tub, vorba celuia: alt cap,

Aci e partida ngronistă și fracțiunea lui Hortoványi, cari asemenea doresc a apăra credința catolică și drepturile bisericesci.

Pe terenul social avem cercuri, societăți și asociațiuni.

Unul e finea alor sute de cuvinte:

De cât un comitet parochial, mai mult plătesce în fie care parohie un cere de lectură, o reuniune de credit și consum. Mirenii în acestea pot încra mai mult și mai meritor pentru cauza nobilă.

De cât comitetul diecesan, mai mult plătesce a alege nesce deputați al partidului popular; mai sînt vre-o două reuniuni districtuale d. e. e societatea pentru sprijinirea presei catolice în Pozsony.

De cât comitetul autonom regnicolar, mai mult plătesce activitatea mirenilor catolice în adunările generale catolice. Reuniunea lui Pazmany regnicolară, ședințele comitetelor centrale ale reuniunilor și asociațiunilor crestine.

Aci sînt interesele sociale, economice, științifice, literale, artistice ale Ungariei crestine; aci sînt organizațiile și institutele, părtinirea acelor, aci e terenul imens de activitate; care e cu mult mai momentos și interesant de cât ședințele și certe birocratice.

Unde nu ajung toate acestea spre a excita interesul, acolo nu e adevărat, că interesul dormiteză, ci el nu există.

Și unde nu e, acolo înzădar cauți a descepta, că-ți unde nu-ți nici nu cantă!

Revistă politică.

Afaceri interne. Părintii patriei încă nu s'au apucat din adins de lucru. Până acuma sînt pe tapet tot numai alegeri de comisiuni și verificarea mandatelor. În una din ședințele trecute Max Falk a cetit proiectul de răspuns la mesagiū. Debaterea specială se va începe numai Joi. Kossuth și Rakowsky s'au insinuat deja ca oratori, nefiindu-le pe plac lingușirile, pe cari Falk, le face partidei liberale.

altă căciulă. Dacă punem alt tub, nu cel potrivit, nu se întimplă rezonanță.

Cam în felul acesta se contemplează și la telegraful, și la telefonul fără sîrmă. Fie căruț semnalator îi va corăspunde un anumit receptor. Electricitatea va veni și va cerca în toate părțile, dar telegrama nu o va pute spune de cât numai receptorului, la care e trimisă. Închipuiți-vă electricitatea ce duce vorbele spuse în telefon, ca un servitor necredincios, care ar vinde din lapte și ar pane apă, dar vasul e încălcat cu lăcat; o cheie o are stăpănu, una acela, căruia îi duce laptele.

Bibliografie.

A adăru:

„Curlerul literar“, anul I. nri 3. sub îngrijirea dlui I. Constantinescu-Stans, cu cuprins variat și interesant. Abonamentul anual 14 cor.

„Noua Revistă Română“, vol. IV. nri 42. sub direcțiunea dlui Rădulescu-Motru. Abonamentul anual 14 cor.

Geografia comitatului Brassó de Ión Dariū, cu mapa comitatului. Brașov 1901. editura librăriei Ciurcu. preț 40 fil.

Austria. Opoziția crâncenă a Cehilor a avut efectul dorit. Guvernul n'a avut în cătrău, a trebuit să cedeze și să facă pe placul lor. Una dintre pretenșiunile lor se împlinesce deja. Fôia oficiôsă austriacă publică, cu numeie pe profesorii, cari vor face cursurile la politehnicul, care la dorința Cehilor se va înființa la Brunn.

Ministrii austriaci se sfătulesc mereu cu cei ungari, spre a stabili definitiv tariful vamal. Din ambe părțile se fac concesii, numai ca să ajungă la o înțelegere, și să nu provoce furtuni cu ocazia debaterii în parlament.

De altcum liniște deplină tot nu e încă în Austria, ori cât de mult nisuesce guvernul Körber, să impace toate partidele.

Se anunță că acum s'a pornit o nouă mișcare, pentru ridicarea unei universități slave. Spre acest scop s'au adunat la Praga la 500 studenți, cari au hotărît, să provoce toate cluburile slave să lucre în acest sens. Mișcarea acăsta stă în legătură, cu promisiunea făcută italienilor, că le va ridica o universitate în Triest.

Anglia. Chamberlain, ministrul coloniilor, și-a ridicat în capul său, aprôpe întrégă ziaristica germană. În un discurs ținut la Edinburg, a cercat să spele pata, ce revine asupra Angliei, pentru barbariile comise contra Burilor, zicend, că lucruri de aceste s'au făcut și în alte răsbôie, ca de pildă în răsbôii franco-germân. Declarația acăsta a fost întimpinată cu mult resens în Germania și în contra lui Chamberlain s'au și sculat până acum cele mai de căpetenie foi germane. Universitățile germane încă se pregătesc să protesteze contra acestor vorbe a ministrului englez. Îngrozite de rezultatul acestor demonstrațiuni, ér ziarele germane vin acum și declară, că vorbele aceste n'ar trebui luate în samă, de ôre ce pe Chamberlain în Anglia, nu-l ia nime în serios.

În un alt discurs rostit de Salisbury la banchetul lord-major-ului, a declarat categoric, că Anglia nu vrea să scie de nici o concesione, republicele sudafricane vor trebui să fie total nimicite, fiind că s'au resculat contra dominațiunii engleze. Guvernul nu se va retrage dinaintea nici unei jertfe, până ce nu-și va duce în îndeplinire propusul.

După cum se vede din cele de mai sus ministrii englezi sînt tare lăudăroși; nu scim inse de ce să tem așa mult de convocarea parlamentului, pe care mereu îl amănă: ori pôte le vine mai bine la socoteală să vorbescă la banchete, de cât înaintea reprezentanților națiunii.

Turcia. Conflictul franco-turc s'a terminat în sfirșit. Sultanul s'a îngrozit, când a audît, că flamura franceză flutura în porturile insulei Mitilene. În necasul său a cerut sprijinul ambasadurului rus, dar zădarnic. S'a adresat apoi împăratului Germaniei, dar și acesta l'a sfătuit, să împlinescă pretenșiunile guvernului francez. Sultanul vrënd-nevrënd a trebuit să facă pe voia Franciei: a

recunoscut pe l'atriarchul caldeilor uniți și a asignat despăgubirea lui Lorando, promitënd în același timp, că va îndeplini și cele alalte pretenșiuni ale guvernului francez

Transvaal. În vreme ce Chamberlain și Salisbury îmbetă pe englezi cu frase sforăitoare, bieții soldați din Africa sudică, cad sau se preda Burilor învingători. Chiar ca un echo, după vorbirile ministrilor englezi, a sosit scirea de pe câmpul de luptă, că Burii ér au reportat învingere asupra Anglezilor, cari după o scurtă opunere, s'au predat, lăsând în mâinile lor tunuri, proviant și tot ce au avut.

La rindul lor șefii Burilor din Europa, desmint scirea ziarelor engleze, că în zilele trecute s'ar fi pertractat la Krüger condițiunile de pace. Pace nu pôte fi de cât atunci, când republicelor sudafricane li-se va recunôsca absoluta independență.

Zilele acêste Dr. Leids, agentul diplomatic a Burilor, a fost la Berlin. Călătoria acăsta se zice, că a avut de scop, să mai încerce încă odată pe lângă cercurile hotărîtore, da de cum-va îl vor puté îndupleca pe împăratul Wilhelm să păsescă ca mijlocilor de pace în acest răsbôiu nedrept, care costă atâtea vieți. Se mai susține și aceea, că acum împăratul Germaniei, ar fi aplecat să facă acest paș.

Correspondențe.

Selagiū, 3 Novembre 1901.

Credința vină a poporului român de pe vastul teritor a Diecesei Gherlei și cu deschilnire din provincia selagiană. În ciuda legilor politice bisericesci și a lipselor cuotidiane, cu cari se luptă poporul nostru, se manifesteză în mod îmbucurător, — grație energioșilor lui conducători sufletesci, cari inspirați de zelul înaltei vocațiuni, luptă cu eroism în contra pîdecelor, și lupta se încoronază cu laurii învingerii gloriose, spre mărirea lui Dumnezeu și mângăierea credincioșilor.

Spre argumentarea acestei aserțiuni, servescă actul măret, îndeplinit în Dumineca din 3 Novembre a. e. în comuna filială Seer, aparținătoare tractului protopopesc gr. cat. a Șamșondului, în care zi poporul credincios de acolo — numai șeptesprezece familii — în mijlocul unui neam, străin de credința și ritulul nostru, la stăruința asiduă a demnului său păstorii încă tiner, Victor Vasvári, și-a vedut realizat ferbintele său dor, de a-se putea închina Dumnezeului părinților nostri în Biserica cea nouă, edificată mare parte din sudorea lor, în timp relativ scurt și din material solid, corespuzătoare timpului și mării lui Dumnezeu. Actul sfințirii s'a îndeplinit prin Revs. Du Alimpiū Barbolovici, vicariul for. episcopesc a Silvaniei, cu asistarea protopopului tractual, și alor șese preoți din tract și din apropiere.

Cuvîntarea ocașională a ținut-o Revs. Dn. vicariū, părintele iubit și oratorul neîntrecut, în prezența alor două mii și mai bine de credincioși, veniți la acăsta solem-

nitare în procesiune, cântând cântări de mărire și laude lui Dumnezeu. Cu elocința-i proprie, vorbitorul face paralelă între împrejurările în cari strămoșii noștri și-au zidit bisericuțele sale în timpul vitreg a feudalismului, și între condițiunile favoritoare a vieții noastre de astăzi. Cuvântarea aceasta a stors lacrimi de bucurie din ochii credincioșilor.

După terminarea serviciului divin întregă inteligența din cler și mireni, s'a adunat la masa bogată a simpatienților Domnului notariu român Alexandru Mircea și amabila-i Doamnă, a căror merit în edificarea acestei Biserici încă e mare; la care masă, conform datinei noastre străbune, nu a lipsit nici glorificarea tuturor acelor, din acelor liberalitate s'a efeptuit această solemnitate.

n-t.

Dergea la 11 Nov. st. n. 1901.

Et honorum, aliquando meminisse juvabit.

Au trecut câte-va săptămâni, de când cred că întreaga preoțime gr. cat. a primit la mână Șematismul iubilar din 1900. Aparițiunea lui a fost dorită de tot clerul, căci resfoindu-l, aflăm în el un op de mare valoare și o istorie bisericăască particulară în mic; din carea fie care preot poate să-și câștige datele statistice, istorice, chronologice și biografice ale fraților săi preoți contimporani, pe cum și a mai marilor bisericăști cari au guvernat biserica gr. cat. din 1700—1900 inclusive.

În adevăr datorim cu mare mulțumită bărbaților vrednici cari au compus și aranjat acest op de mare valoare pentru biserica și provincia noastră bisericăască gr. cat.

Cu toții scim, cu câtă solemnitate s'au serbat Ducentenariul s. Unirii începând de la vechea Reședință mitrop. din Blaș. Lugos, Befuși și pe la toate bisericile parohiale, câte nopțe frumoase ale cultului nostru gr. cat. s'au putut vedea la acele solemnități? câte vorbiri frumoase presidiale? câte conveniri ale clerului și mirenilor noștri gr. cat. întruniți în jurul capului nostru bisericăesc Escel. Sa Mitrop. Victor.

În urmarea acestor serbări la 200 ani de la S. Unire, dorul meu și cred că și a confracților mei preoți, ar mai fi: ca Șematismul iubilar să fie concomitat încă de un opuscul în forma de „Memoriu,” care se continuă și se descrie toate serbările iubilare, începând de la vechea mitropolie, până la încheierea lor cu serbarea conciliului al III-lea provincial. — Solemnitățile decurgerei acelor, bărbații cari au fost prezenți, vorbiri panegirice, și cu un cuvânt: tot ce poate lăsa urmașilor noștri ca document splendid despre alipirea noastră cu biserica mama a Romei. Broșura aceasta se formeze când-va o piatră fundamentală în edificiul s. noastre biserici, — ca așa la împlinirea Centenariului al III-lea, cel ce vor fi pe atunci în viață, să aibă o oglindă a trecutului, și să se îndemne spre fapte și mai gloriose.

Rogăm pe bărbații competenți, ca printre alte ocupațiuni oficiose, să se apuce încetișor și de compunerea și ordinarea acestui opuscul, nelipsind nici noi cei din provincie, a-le sta întru ajutoriu cu datele de lipsă.

Ioan Hațiegan
protopop.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Ioan Săbău a lui Gyurca, cu soția sa Anica Bunea din Bina, au donat pe sama s. biserici din Căpâlna-de-jos un rînd de vesminte bisericăști cu toate apertinențele, în valoare de 60 corone. Pentru care dar în numele poporului li-se aduce mulțumită publică. Dumnezeu să le răsplătescă înzecit! Căpâlna-de-jos la 7 Nov. 1901. **Panteliu Valean** paroh gr.-cat.

Din diecesă de Gherla. Joi în 7 l. c. au fost ordinați de diaconi clericii absoluți: **Emil Butean, Ioan Coste, Iustin Péter, Aurel Bungărdean și George Mesaroș,** — er Duminecă în 10 l. c. au primit ordul preoției.

Chirotoniri. Afară de cei înșirați în nri trecut, a mai fost chirotonit Vineri întru diacon și Duminecă întru preot, clericul absolut **Ioan Neagu,** dispus admin. parochial în Drașov. distr. Sebeș; er Duminecă întru diacon și Joi trecută întru preot, clericul absolut **Alexandru Pop Șovaroși,** dispus de admin. parochial în Ghirișul-român distr. Coșocna.

Sfințiri de biserici. La 21 crt. se va sfinți biserica gr. cat. din **Sân-Georgiul-de-Murș,** distr. Murș. După sfințire va urma petrecere, teatru, cântări și declamări. — Tot atunci se va sfinți biserica din **Cetea,** distr. Alba-Iulief. — La 24 crt. se va sfinți biserica cea nouă din **Salva,** diecesă de Gherla. La 1 oră va fi banchet și sara petrecere cu joc. Venitul e destinat în favorul bisericii.

Pentru fondurile archidieceșane. On. **Nicolau Popescu,** prof. pens. a dăruit 9 cor. fondului Internatului de fetițe din Blaș. er **Enea Pop Bota,** preot în Șard, aceluiași fond cor. 750.

Predici. Măne Duminecă, în 17 crt. va predica în biserica catedrală dl prof. **Emil Sabo,** er Joi, în 21. serbătorea Arhanghelilor Mihail și Gavril, dl profesor **Dr. Vasile Suciă.**

Hymen. **Radu Cupariu,** profesor gimnazial, teolog absolut și **Maria Luisa Cașolțan** de Vestem, anunță cununia lor, ce se va întâmpla în 19 Nov. 1901 în biserica catedrală gr. cat. din Beiuș. — **Anuța R. Patachi și Nicolau S. Aron,** invită la serbarea cununii lor, ce se va ține Duminecă în 24 Nov. n. la 3 ore p. m. în biserica gr. cat. din Mihalț.

Serbări. Credincioșii români gr. cat. din Șomcuta-mare invită cu totă onoarea la festivitățile și petrecerea ce se va aranja din prilejul sfințirii nou edificatei școle române gr. cat. în 8/21 Novembre 1901 (la serbătorea Arch. Michail și Gavril) în sala cea mare a școlei. Venitul curat este destinat pentru fondurile: Școlei române și Reuniunii române de cântări din Șomcuta-mare. Tot în 8/21 Nov. se va ținea în Șomcuta-mare și adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. cat. filiala Șomcuta-Ardusad. La concert se vor cânta mai multe piese românești și se va juca piesa „Pentru ochii lumii” comedie localisată de Gil.

Biserică nouă în Arad. Cetim în „Trib. pop.” că în Arad se proiectează ridicarea alor trei biserici nouă, între cari și a bisericii greco-catolice. Se scie, că în anul trecut ilustrul Episcop al Lugosului a fost în persoană la Arad, insistând pentru ca comuna politică, ca patron, să începă cu clădirea unei nouă biserici.

Mihail Viteazul. Contesa Elisa de Bosniasky, dramaturgă polonă, apretiată mult, a scris o nouă dramă, a cărei erou e viteazul domn al Munteniei, Mihailu bravul. Piesa a fost tradusă în italianesce și cetită în Pisa, în fața unui auditor numeros și inteligent. Ziarele italiene scriu în termeni forte elogioși despre această dramă.

Serată literară-musicală. Tinerimea universitară română din Cluș, va aranja la 21 crt. o Serată literară-musicală împrennată cu dans în sala „Hotelului Central.” Venitul este destinat pentru ajutorarea, stud. univ. lipsiți de mijloce.

Produțiune teatrală. Tinerii meseriași români din Blaș vor aranja la 24 crt. produțiune teatrală, în sala cea mare de la „Hotel Univers”, în favorul înființării unei „Reuniuni de înmormintare”. Se vor juca piesele: **Nepotul ca unchiu** de Petrescu și **Cinel-Cinel** de Alesandri.

Un nou serum. Se anunță din Paris, că Charmessan, profesor în Paris, fost elev al renumitului Pasteur, a descoperit serul contra tifosului. Dacă scirea aceasta se va adevări, atunci știința medicală va face un nou paș în folosul omenimei suferinde.

Makkai — și moda. Deputatul sēcniū Makkai bacși nici n'a visat ce persoană însecunată va ajunge prin alegerea sa de deputat. După cum anunță ziarele din capitală, universitarii sēcni s'au presintat de a ună zi la prelegeri, îmbrăcați în costumul sēcniesc la Makkai, cu cisme și cu ciococi albi decorați cu șinore negre. Studentii au declarat, că costumul acesta îl vor folosi nu numai pe stradă, ci chiar și cu ocaziunile solemne...

De la direcția căilor ferate se anunță, că de la 10 Nov. înainte, trenul accelerat, care vine de la Predeal și trece pe la Apahida nópcea la 10 ore 30 min. se va opri la gara acesta numai condiționat. Aceia cari vrea să se sule, să scobóre, au să aviseze din vreme.

Precepte igienice. Librariul Hachette din Paris, a fost scris concurs pentru cele mai bune 10 precepte de igienă. Dintre 500 recurenți a dobândint premiul Dr. Decomet medic în comuna Fertesur—Aube cu următoarele 10 precepte sau regule de igienă: 1. *Despre sănătate în genere:* De timpuriu te scólă, de timpuriu te culcă, timpul dintre aceste ocupări cu lucruri folositoare. 2. *Referitor la respirare:* Apa și pânea sustin viața, și aerul curat și raza de lumină sint neapărat de lipsă pentru sănătate. 3. *Sănătatea stomacului:* Cumpet și trezie sint cele mai miraculoase mijloce pentru a dobîndi viață lungă. 4. *Dormitul:* odihna de lipsă recrează și întăresce, odihna prea multă slăbește și schilodește. 5. *Îmbrăcămîntea:* Să îmbracă bine cel ce-și ține corpul destul de cald și-l apăra de schimbările repezi ale temperaturii, fără inse ca să-l impedeze mișcarea liberă. 6. *Integritatea pielii:* Curățenia te apăra de rugină, acele mașini sint mai trainice pe cari le ținem mai grijite. 7. *Edificiul:* Locuință fericită aceea casă ne întinde, care e curată și amicabile (atrăgătoare). 8. *Moralitatea:* Activitatea sufletului pausază și se întăresce prin odihna, er multele petreceri deschid calea la patimi, după cari urmază pecatul. 9. *Integritatea minții:* Vioțiunea ne face plăcută viața, apoi pofta de a trăi e jumătate de sănătate. Grijă și tristeta produc bătănete timpurie. 10. *Ocupația.* Ore nutrescu-ne creerii? Să nu lăsăm să ne amurtescă picioarele și mâinile. Lucra ca viața să-ți fie folositoare, dar nu neglije a-ți înmulți cunoscințele și-a te ocupa cu engete înalte.

(30) 11—?

Mai ieftin ca ori unde!

— „Hotel-Restaurant Coronă” —

Aug. Coltor — Blaș.

oferesce On. Public român **chiliile** sale de ospet **modern mobilate,** vinuri **curate** de pe Têrnave și **prima calitate** de bere de la **Steinbruch.**

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Coșbuc în ungurese.

Titlu acesta va surprinde pe cetitor.
Cum? Coșbuc? Coșbuc în ungurese
imposibil!

Cel mai mare poet al țărănimii, cel
mai național poet al nostru?

Nu e adevărat așa dară ceea ce a scris
Odobescu, că fie care popor are în geniul
său un mod special de a concepe și de a
produce frumosul plastic?

Nu e adevărat, că Coșbuc este al
nostru. numai al nostru?

Tote aceste sînt adevărate — și totuși
cetitorul se va convinge, că traducerea poe-
siei „Noi vrem pămînt“ este foarte frumoasă
și în aceeași vreme foarte fidelă.

Mai astăzi vară spunea un scriitor tînăr,
că Eminescu și Alexandri pot fi traduși în
alte limbi, dar Coșbuc nici cînd.

Împărtășesc vederea tînărului scriitor
chiar și astăzi. cînd cunosc deja o traducere
a lui Coșbuc în ungurese — o traducere
de artă.

Susțin și eu, că Coșbuc nu p_ote fi
tradus în alte limbi, pentru că este țaran
— și țaran român — din tălpi pînă în
creștet.

Și dacă „Noi vrem pămînt“ a putut fi
redată așa de fidel în o limbă străină, asta
nu înseamnă de cît, că subiectul nu este special
românesc, ci e de o întindere mai mare.

„Noi vrem pămînt“ nu este revolta
unui Român, ci este revolta unui țaran în
contra păturei bogate a societății — și re-
volta această s'ar potrivi chiar așa de bine
în gura unui socialist din Germania, ca și
în gura unui socialist din Hodmezővásárhely.
Nu avem de a face deci cu un subiect neaș
românesc, ci cu antagonismul de clase —
propriu tuturor neamurilor.

„Noi vrem pămînt“ este un fel de
Marseillais-ă, un cântec revoluționar, în totă
întinderea cuvîntului.

Ast fel, p_ote fi tradusă în ori ce limbă.

Traducerea se datorește dlui profesor *Dr.*
Kacziány Géza — un condei bine apretiat
în literatura ungară. Dsa mi-a dat voce,
cu multă amabilitate, să o fac cunoscută
publicului românesc.

Las să urmeze:

FÖLDET NEKÜNK!

Meztelen, éhen és hajléktalan
Hordom, mit kényed terhül rám rakott,
Megversz, leköphetsz, hisz kutyád vagyok,
És barmod oktalan.
Gazdag pribék, jött-ment, kit szél hozott,
Tán a pokol segít, az átkozott,
Hogy már mindig csak barmaid legyünk!
Üss — törjük; törünk szitkot, terheket,
És hámot, jármot s mind amit lehet,
De földet adj nekünk!

Ha látsz egy száraz kis kenyérhajat
Silány kunyhóban, rögtön elkapod,
Fiamat véres harcza ragadod,
S elrablod lányomat.
Kigunyolod, mi drága, szent nekem,
Hitetlen vagy galád, könyörtelen,
Az uton éhen hal meg gyermekünk,
A szájalom értük szívet szakaszt,
De törjük mindezt nem hallasz panaszt,
Csak földet adj nekünk!

Ha van falunkban temetőnk talán,
Fölszántod mind, ekébe minket fogva,
S kifordul a földből apánk szent csontja,
Irigy ekéd nyomán.
Mi csontunkból való csontok azok,
De ez mi nektek? Hisz kihuztatok
Kunyhókból, fagyban kell didergentünk,
S nem hagytok békét a sirban levőknek,
E holtakért kiengesztelni őket
Földet, földet nekünk!

De annyit tudni most is akarunk,
Csontunk számára lesz-e menhelyünk,
S nem tűznek gonyt fiaitok velünk,
Ha mi is meghalunk?
Árvánk s mindaz, ki nekünk drága,
Borulhat-e sirunk ormára,
Ha árok alján rothad tetemünk,
Mert egy keskeny sir földet sem kapunk,
Pedig mi is keresztények vagyunk, —
Azért földet nekünk!

Hiszen keresztet alig vethetünk,
Mert minden percünk a tiétek,
Talán már azt is feledétek,
Hogy lelkünk van nekünk!
Megesküvétek mind egyen,
Jogunk, szavunk hogy ne legyen.
Verést, kínzást, bármily békén törünk,
Bilincset, béköt, hogyha moccan egy,
S ólmot, ha elgyötörve így rebeg:
Földet, földet nekünk!

Ti itt e földbe mit temettetek?
Buzát ugy-e? Mi őseink-s apánkat,
Nővérünket, bátyánkat és anyánkat,
Odább idegenek!
Nekünk e föld oly drága, szent,
Mert bölcsőnk volt, sirunk leend,
Forró vérünkön kelle védenünk,
S a viz, mely termővé locsolta
Könyünk volt, bubánatban ontva, —
Ezért földet nekünk!

Nincs már erőnk tovább is tűrni még,
Hogy koldusként éljünk e földön,
És mint gazdánk minket gyötörjön
Az idegen pribék!
Imádkozzál, sok czéda, jött-ment,
Hogy vért ne kívánjunk, nem földet!
Ha több lesz, mint amit ember kibír,
S inség nyomor lázítva tépnek,
Ha Krisztusok lesztek, se véd meg,
Dühünkötől majd a sir!

Notez de încheiere. că *Dr. Kacziány*
nu scie românește.

Încă o dovadă. că pentru a traduce o
operă un e suficientă cunoștința limbii res-
pective — ci se recere înainte de toate, ca
traducătorul să se transpună în modul de
gîndire și simțire al autorului.

Dsa și-a tradus prin altul poesia, ce-
rînd deslușiri asupra anumitelor *nuanțe*, ce
le întrevedea.

Avea deci subiectul în conture destul de
hotărîte, nu-i mai lipsia de cît să se trans-
pună în psihicul autorului.

Și pentru ca această transpunere să fie
mai reușită — a lucrat traducerea în cele
6 zile cît a fost închis la Vaș. pentru
duel . . .

Dsa cunoșce bine literatura noastră și
regretă din inimă, că publicul unguresc nu
are nici ideie despre ea.

Despre Coșbuc îmi vorbia cu mult
entusiasm. spunîndu-mi că „Noi vrem păm-
înt“ este fără păreche în literatura univer-
sală.

Are și câte-va traduceri din Alexandri
tot atât de succese.

Avea de gînd să edea un Almanach
al poezilor români în ungurese. dar a re-
nunțat la ideea această, nefind spriginit de
nimeni.

Și adause cu un zimbet:

— De sigur. așa ar păți și vre-un
autor român. care ar vrea să edea în ro-
mânește poezii unguri . . .

Budapesta.

Al. Ciura.

DIN VENEZUELA.

De Spiridion Gopcevic.

(Continuare.)

Din întâmplare înse, „generalul de bri-
gadă.“ adecă comandantul carele după lupta
de la Calabozo a trecut pe partea lui Ran-
chito. avea în Caracas prietini cu influință,
cari se întrepuseră pentru el la president.
Vargas dete lui Kamenow se înțelegă. ca
ori să libereze pe prisoner, ori să-i facă
scăpat pe sub ascuns. Simțul datorinței
militare a lui Kamenow se opuse înse la
acesta. Tradarea de pe câmpul de luptă
era. imposibil să rămână nepedepsită.
Kamenow voia să stîrpească răul. și acesta
nu se putea întâmpla. dacă fie cine, care
avea amici cu influință. se simța sigur
contra pedepsei. Chiar din cauza această
Kamenow dispuse ca tradatorul să fie pușcat
în public, pe piața orașelului.

Prin această atrase asupra-și ura multor
locuitori. Amicii esecutatului ațtași în toate
părțile contra „străinului“. carele s'a vîrît
în republică și nu se potrivește aci ca aris-
tocrat. El a sciut să se facă favorit pre-
sidentului și damelor, și dacă această va
merge tot așa. el va ajunge la cele mai
înalte distincțiuni

Junii erau mînioși pe el, de ore ce îi
întuneca în ochii damelor. ér aceste toate îi
deveniră contrare. cînd observară. că el
preferea pe o „străină“. adecă o fată din
La Guayra.

Asta se întâmplă ast fel.

Kamenow călători în treburile oficiose
la La Guayra, unde cercetă pe patronul și
amicul său Pardo. Acesta îl felicită pentru
victoria și cariera sa cea repede și dete în
onorea lui o festivitate solemnă. Se înțe-
lege, că tot orașul se presintă. pentru a
vedea pe eroul sîrbătorit.

Între numărăsele fete. cu cari Kamenow
făcu cunoștință în sara aceea. se află și
Donna Caridad de Solis. cea mai frumoasă
fată din La Guayra. A o vedea și a se
inamora de mörte într'însa, a fost asupra
tînărului general efectul unui moment.

Donna Caridad aievea era o apari-
țiune extraordinară. o adevărată frumusețe
spaniolă. Fața plină rotundă. a cărei al-
beață orbitore se deosebia cu efect de cătră
mantaua cea neagră; pîr pompos negru și
des. sprincenele arcuite. gura mică. roșie și
ochii fulgerători întunecați — cine putea să
resiste astor fel de grații!

Așa dar eroul nostru veni, văzu și — fu învins. Din momentul, când a văzut pe Caridad, nu mai exista nime pentru dînsul. Nici o astuție nu-l mai putu despărți de dînsa, nu vedea privirile infuriate ale celor alalte dame, nu auzia șoptele alor o sută de limbi răutăcioase — după mezul nopții el făcu deja propunerea de căsătorie, și înainte de despărțirea societății, se făcu cunoscută fidațarea.

Când generalul se reîntorse la Caracas, aci se lăți deja vestea despre fidațarea sa. Tote damele, cărora înainte de asta le-a făcut curte și cari din cauza aceea aveau speranță, că le va lua în căsătorie, se infuriară și-i jurară răzbunare.

În dimineața de după sosirea sa, Kamenow zăcea încă în pat, când un caballero intră cu forța în odaia sa și-l interpelă în cauza fidațării sale.

— Te importă ceva? — întreabă generalul cu mirare.

— Fărte mult! Dta ai făcut curte sorei mele, Donna Blanca, într'un mod așa de bătător la ochi, în cât ea a ajuns în gura lumii. Dta trebuie să reparați lucrul printr'o căsătorie. Deci aștept, ca să strici fidațarea dta cu Donna Caridad.

— Trebuie că nu ești cu mintea întregă?

— Caballero, această insultă vei plăti-o!

— Frumos, trimite-mi martorii.

Două zile mai târziu fratele lui Donna Blanca a fost greū rănit, în duel cu Kamenow. Prin această frații celor alalte dame perdură pofta de duel și-și făcură planuri pentru asasinatul mai puțin periculos.

Kamenow, carele într'aceea fu denumit ministru de resbel, într'o zi lucră cu presidentul în birou până la mezul nopții. Când părăsi palatul regimului pentru a merge acasă, din umbra unei case învecinate se deslipi o statură întunecată și urmă generalului. Acesta auzi pași repezi înapoia sa, se întorse și zări un bărbat mascat, care-l urmăria.

Kamenow se opri și-l ficșă.

— Caballero! — șopti acesta, îți aduc o epistolă din La Guayra.

— De la cine?

— De la dracul, la care te trimit acum! Zicînd aceste, mascatul își desfăcu mantaua și generalul văzu tăișul unui pumnal înaintea ochilor săi.

Instinctiv el pară lovitura cu brațul stîng, ér cu cel drept căuta să-și scotă sabia. Înse înainte de a-i succede această, ucigașul dete a doua lovitură, carea îl rani la gât. Kamenow lăsă mînnuchiul sabiei, spre a apuca mîna ucigașului. În intervalul acestei hărțueli, generalul primi încă o lovitură în piept, carea îl trânti la pămînt, fără cunoștință. Ucigașul chiar voia să-l înfigă pumnalul în inimă, când o lovitură de sabie îl desr... În focul luptei adevă, el nu auz... și politist, ce alerga în cîce, și care a, încă la timp, spre a mînnui viața generalului.

Kamenow fu transportat în palatul regimului, unde presidentul dispuse a i-se da îngrijirile cele mai bune. Caridad, care a fost încunoscîntată imediat despre atentat, grăbi îndată din La Guayra și-și îngriji mirele cu credința unei femei iubitoare.

În atentator a fost recunoscut fratele unei dame, careia mai înainte Kamenow i-a făcut curte într'un mod superficial.

După principiile locuitorilor, era natural, că toți compătineau pe ucigaș și afurisiau pe politistul care i-a despiciat capul și a împedecat ast fel, ca să nimicescă pe „veneticul“.

Ast fel s'a schimbat dispoziția față de sîrbătoritul „mînnuitor al patriei!“ Damele îi uriau din gelosie, oficerii pentru avansamentului său repede, oficialii ministerului pentru omenia sa, tinerii pentru calitățile sale personale. Sîrmanul general avea inimizii în toate părțile. Nici chiar în trista sa stare actuală nu însuffla compătîmire nimîru. Toți îi doriau mîrtea. Numai presidentul Pardo și familia logodnicei sale mai țineau cu el.

În butul inimizilor săi înse, Kamenow se reînsănătoșă.

Când se lăți vestea, că ministrul de resbel a scăpat de pericol și că vindecarea sa este sigură, inimizii săi se infuriară și făuriră un atentat nou, care numai printr'o întimplare a putut fi delăturat.

(Va urma.)

HĂRTII VECHI.

Considerațional față de raportul, ce s'a dat de către ambii vice-comiși al inclitului comitat al Timișorei cu ocaziunea adunării generale din 3 Sept. 1822, referitor la cultura poporului român neunit de ritul grec, în cât aceea lipsesce și să negligéza, și față de deciziunea, ce s'a luat în acest merit cu aceea ocaziune la nrul Protocolului 2385.

§. 1.

Bunătatea părintescă a Maestății Sale Sacratissime a întins spre folosire toate mijlocele conducătoare la cultura poporului și clerului român neunit de ritul grec.

Pe lângă liberul exercițiu al religiei, și dreptul cetățenesc, de cari în înțelesul legii, se bucură locuitorii din regatul Ungariei și a părților adnexe aparținătorii la acest rit, li-s'a ridicat școlii normali și preparandiali; — pentru tinerimea studioasă sînt deschise gimnasiile statului, academiile și alte instituite științifice; — și după terminarea cu succes a studiilor, li este deschisă calea la oficie, la demnități și la onoruri chiar așa pe cum la ceilalți compatrioți.

Legea nu cunoșce nici o diversitate între naționalități și religii, și Preabunul Împărat și Rege nici o deosebire, ca așa cultura cu atât mai secur să străbată și la clasa cea mai de jos, să învețe fie cine și să scie datorințele sale obligătoare față de Dumnezeu, de principe și de patrie. Acuma se ridică seminare în fie care diecesă pentru creșterea Clerului, din care cu timpul se vor face parochi în păstoria sufletescă. Singur numai aceea pare a fi de dorit și de sperat, că după ce preagrațios s'ar fi făcut dispușețiune previe pentru subsistența mai bună a parochilor, — pentru că acestia să nu fie constrinși a ține de cornele plugului, și lucrurile câmpului a le face cu mînnile sale proprie, alătura cu credincioșii încredințați păstoriei lor, pentru căștigarea mijlocelor de trai, ci mai virtos scutiți de grijile și de lucrurile manuali, pentru căștigarea pînel de toate zilele, să se potă ocupa cu lucruri ce să țin de misiunea lor înaltă și în acele să se perfecționeze, — că la seminariile aceste diecesane pe cum și la cel general, a cărui înființare ar fi fărte folositoare. — (sau studiile teologice în Universitatea regescă ungurescă, unde dogmatica și ritul

să se propună prin profesorii de ritul lor, — dotarea cărora, în lipsa altor fonduri literare să li-se poruncéscă sau din fondul național Illiric sau din fondul preparandial.) — numai acei tineri să se priméscă, cari au absolvat școlile gramaticali, umaniore și cursul filosofic.

§. 2.

Aceste părintesci intențiuni a Maestății Sale Sacratissime și a guvernului față de așa numéros popor, care pe cum aréza Tabella sub A. alăturată deja la anul 1810 a numérat 2.217.697 sufete; înse intențiunile amintite, — purcedînd din acel adevér etern: că în natura lucrurilor, unitatea acélor, cari după firea lor se pot împreuna, aduce cu sine stabilitate; ér despărțirea acélor, cari după firea lor ar trebui să se unéscă, ruinare, — avénd de scop fericirea publică, mai de aprópe ating pe acei neuniți de ritul grec, — cari locuesc în regatul Ungariei și în părțile anexe, adevă în Croația, Slavonia și în Banatul Timișorei în număr de 1.409.621 și stau sub jurisdicțiunea unui Mitropolit și în șapte diecese episcopesci, — și într'acolo țintesc: ca pe acele națiuni, pe cari le unesc identitatea religiei și egalitatea drepturilor cetățenesci, aceste națiuni, delăturând ori ce prerogativă sau destinațiune, — ce de altmîntrelea legile nu le cunosc, — să se constituéscă în o națiune neunită de ritul grec, și națiunea ast fel constituită, ajunsă la cultura generală a Clerului și a poporului, să aducă și frupte mai îmbucurătoare pentru Monarchie.

§. 3.

Cu toate aceste nenumérate date, urmate la căințele ridicate, de la locurile cele mai înalte, și din investigațiunea imparțială preagrațios demandată a acélor, până la evidență dovedesc: că pe Românii neuniți de ritul grec, ceilalți concetățeni de acela-și rit, pe cari, ei Românii, în număr tare îi întrec, — nu atăta sînt ce e drept concetățeni cu ei, ci mai virtos acestia sînt superiori lor în cele bisericesci și scolastice, — în totă cultura atât intelectuală, cât și morală să nisuiască a-i împedeca, și așa sub pretextul defectului cultului să nisuiască a-i eschide și de la oficii și demnități mai ales bisericesci atât mai mică cât și mai înalte, și așa în modul acesta să domnescă peste ei; ér binevoitórele și cele mai salutare intențiuni referitoare la întreg binele public, cu cerbicoșie să nisuiască a le zădărnici, animați pôte și acum de acela-și principiu, ce l-a fasionat Mitropolitul și Archiepiscopul de la Carloveț, ore când Putnik, înaintea Augustului Împărat și Rege Apostolic Iosif al II-lea, carele totă viața sa și-a sacrificat-o fericirii popórelor scepțrului său supuse, și pentru ridicarea seminarului general la Arad, a oferit zidiri gratuite cu ajutóre fărte mari banali, — „cum că adevă pe Clerul necult și prin acela pe poporul deținut în necultură să îl aibă în mînnile sale și asupra acéloră să-și potă reține potestatea nerestrînsă.“

(Va urma.)

Posta „Unirii“.

S. Z. în B. Cerculara Episc. Mater se va reproduce.

Al. Octavian ne-a promis câte-va traduceri din ceva limbă autidiluviană, când le trimite?

Rosia-Abrud. Scrisórea Dtaie s'a mestecat printre alte hărții, cât nu-l mai dăm de urmă. Ne pare rău!

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

366 număr
1901.

(41) 1-1

Arverési hirdetemény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a maros-ujvári kir. járásbírósnak 1901. évi V. 125/1. sz. végzése folytán Dr. Maniu Gyula balázsfalvi ügyvéd által képviselt Patria balázsfalvi takarékpénztár felperes részére Wincze György és társai alperesek ellen 66 kor. — fill. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 960 kor. — fillerre becsült ingóságokra a maros-ujvári kir. járásbírósnak 1901. évi V. 125/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna. Maros-Szentbenedek községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartása határidőül 1901. évi Nov. hó 26-ik napján délelőtt 10 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt 1. Wincze Györgynél: 2 drb tulok és 1 drb borjú. 2. Zeyk Endrénél: 2 drb ökör a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulaszták, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Maros-Ujvárt 1901. évi November hó 3-ik napján.

Dergán János,
kir. jbirósági végrehajtó.

545 v. szám
1901.

(42) 1-1

Arverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1901. évi 429. számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria takarékpénztár javára Bera Sora lni Mafteiu és társai ellen 194 kor. — fill. s jár. erejéig 1901. évi Május hó 28-án fogatatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 802 kor. — fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: marhák, szekerek és 1 eke nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a vizaknai kir. jbiróság 1901. évi V. 88/4. számú végzése folytán 194 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi Aprilis hó 16-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 80 kor. 31 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Sz. Preszákán végrehajtást szenvedőknel leendő eszközölésére 1901. évi November hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Vizaknán 1901. évi Oktober hó 14-ik napján.

Eichner Károly,
kir. jbirósági végrehajtó.

538 v. szám
1901.

(43) 1-1

Arverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1901. évi 4809. számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria hitelintézet javára Barh Mária és társai ellen 182 kor. — fill. s jár. erejéig 1901. évi Oktober hó 7-én fogatatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 897 kor. — fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: sertések, buza, 2 tehén és egyéb gazdasági eszközök nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a vizaknai kir. jbiróság 1901. évi V. 231/2. számú végzése folytán 182 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi Deczemb. hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 78 korona 69 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Sorostényen végrehajtást szenvedőknel leendő eszközölésére 1901. évi Nov. hó 21-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Vizaknán 1901. évi Oktober hó 26-ik napján.

Eichner Károly,
kir. jbirósági végrehajtó.

537 v. szám
1901.

(44) 1-1

Arverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1901. évi 5926. számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria hitelintézet javára Toth József ellen 300 kor. — fill. s jár. erejéig 1901. évi Oktober hó 5-én fogatatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1180 kor. — fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: marhák, széna és buza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a vizaknai kir. járásbírósnak 1901. évi V. 247/2. számú végzése folytán 300 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi Március hó 8-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 77 kor. 98 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Sorostényi gőzmalomban leendő eszközölésére 1901. évi November hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Vizaknán 1901. évi Oktober hó 26-ik napján.

Eichner Károly,
kir. jbirósági végrehajtó.

La expoziținea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopote și de metal a lui

(84) 51-52

Antoniou Novotny

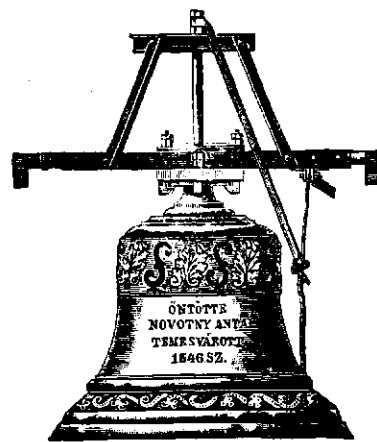
în Timișoara-Fabric

lătore, prin ceea ce sînt mîntuite de crepare. — Cu deosebire recomănd

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cît cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomăndă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre pre-adjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut — ca și spre turnarea de țoțe de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-ouranturi ilustrate se trimite la cerere grătuit și franco.